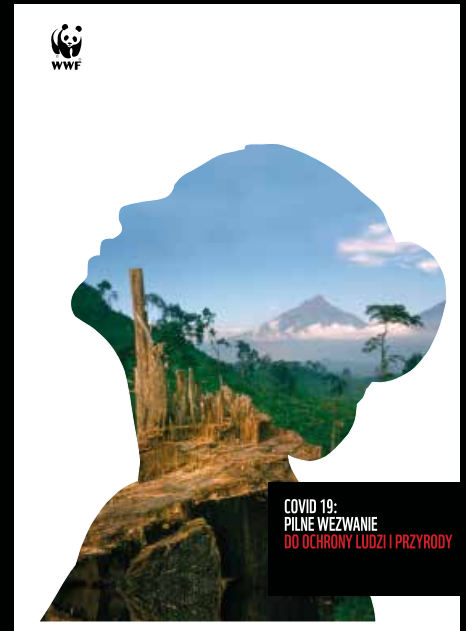

COVID 19: PILNE WEZWANIE DO OCHRONY LUDZI I PRZYRODY

KLUCZOWE WNIOSKI

PODSUMOWANIE RAPORTU

Nowe choroby odzwierzęce pojawiają się w zastraszającym tempie, napędzane przez zerwanie naszych naturalnych relacji z przyrodą.

W ostatnich dziesięcioleciach ludzie coraz częściej i głębiej wkraczają w świat przyrody, co powoduje zwiększenie kontaktu między ludźmi, zwierzętami hodowlanymi i dzikimi. W konsekwencji częstotliwość i liczba nowych chorób odzwierzęcych przekazywanych ludziom wzrosła drastycznie w zeszłym stuleciu. Każdego roku rozpoznaje się 3-4 nowe choroby odzwierzęce. To właśnie one stanowią poważne zagrożenie dla naszego zdrowia, powodując niebezpieczne pandemie, w tym HIV/AIDS, SARS, a ostatnio COVID-19.

Wzrost występowania chorób odzwierzęcych wiąże się z dwoma powszechnie znanymi zagrożeniami dla środowiska. Są to:

- **Nie zrównoważony system produkcji żywności**

Zakrojona na szeroką skalę konwersja gruntów na potrzeby rolnictwa prowadzi bezpośrednio do zwiększenia interakcji między dziką fauną, zwierzętami hodowlanymi i ludźmi. Zmniejszają się obszary leśne, a pozostałe siedliska także ulegają fragmentacji. To problem, który będzie pogłębiał się wraz z wyzwaniami związanymi z wyżywieniem rosnącej populacji ludzi oraz zmianą diety.

- **Niskie standardy bezpieczeństwa żywności oraz zezwolenie na handel i konsumpcję gatunków dzikich zwierząt wysokiego ryzyka**

Konsumpcja dzikich zwierząt, zwłaszcza gatunków wysokiego ryzyka, zwiększa narażenie na kontakt ludzi ze zwierzęcymi patogenami. Na całym świecie rośnie popyt na mięso z dzikich zwierząt lądowych, ponieważ jest ono traktowane jako przysmak, a w niektórych przypadkach jest podstawą diety całych społeczności. To prowadzi do zwiększenia sprzedaży oraz konsumpcji i tym samym

zwiększenia możliwości zakażenia patogenami w trakcie przygotowania, dostarczania i handlu mięsem.

Ryzyko pojawienia się nowej choroby odzwierzęcej w przyszłości jest wyższe niż kiedykolwiek, z potencjałem do spowodowania kryzysu w sferze ochrony zdrowia, gospodarki i globalnego bezpieczeństwa.

Pandemia COVID-19 jest przykładem, który doskonale pokazuje koszty takiej sytuacji. Od grudnia 2019 do maja 2020, ponad 370 000 osób zmarło z przyczyn związanych z COVID-19 w ponad 200 krajach, co stanowi niewiele mniej niż jedna trzecia ludzi ginących co roku w wyniku konfliktów zbrojnych i aktów terrorystycznych. Wpływ pandemii na gospodarkę został oszacowany na poziomie od 2,4 do 8,8 bilionów USD strat w produkcji, czyli prawie trzy razy więcej niż PKB Wielkiej Brytanii. Prawie połowa światowej siły roboczej jest zagrożona utratą środków do życia, ze skutkami społecznymi i ekonomicznymi, z czego dużą część stanowią już zmarginalizowane grupy, w tym kobiety i rdzenne społeczności. Drastyczne zmiany napędzane przez COVID-19 zagrażają również produkcji żywności na świecie tak, że liczba osób narażonych na cierpienie głodu może wzrosnąć ze 135 do 265 milionów pod koniec 2020 roku. Co więcej, COVID-19 może mieć wpływ na globalne bezpieczeństwo, ponieważ wzrastają napięcia w obszarach niestabilnych politycznie i między krajami rywalizującymi ze sobą. Poza tymi oczywistymi destrukcyjnymi kosztami, mamy do czynienia ze wzrostem ryzyka wystąpienia kolejnych pandemii, które jest zaostrzone przez problem utraty różnorodności biologicznej i postępującej zmiany klimatu, co stawia zdrowie obecnych i przyszłych pokoleń w bardzo niepewnej sytuacji.

Kryzys COVID-19 pokazuje, że potrzebujemy zmian systemowych uwzględniających kwestie środowiskowe m.in. tych obszarach, które przyczyniły się do wybuchu pandemii. Do tej pory próby wprowadzenia zrównoważonego rozwoju do naszych systemów żywnościowych poprzez ograniczenie wylesiania i przekształcania gruntów oraz rozwiązania problemu nielegalnego handlu i konsumpcji dzikich zwierząt przyniosły pewien postęp. Jednakże wiele przedsięwzięć nie zdołało spełnić swoich deklaracji, a niektóre rządy nie wprowadziły lub nie wyegzekwowały odpowiednich przepisów. Pandemia pokazała, że niezależnie od tego, czy chodzi o kwestie środowiskowe czy zdrowotne, **rozwiązania muszą uwzględniać głębokie wzajemne powiązania różnych aspektów.** Kryzys pokazał siłę globalnej reakcji w przyspieszeniu zmian systemowych, w tym bezprecedensowe zmiany w sposobie zachowania ludzi - od poszanowania zasady zachowania społecznego dystansu do udziału w wolontariacie na rzecz wszystkich dotkniętych kryzysem. To pokazuje, że teraz, być może jak nigdy przedtem, istnieje szansa na współpracę w kwestii zmniejszenia presji człowieka na środowisko.

Teraz nadszedł czas na działania transformacyjne w celu ochrony naturalnych ekosystemów, by zmniejszyć w przyszłości ryzyko kolejnych pandemii i budować zrównoważone i neutralne klimatycznie społeczeństwa.

Wspólna odpowiedź na kryzys musi chronić przyrodę poprzez:

- zobowiązanie rządów do wprowadzenia Nowego Ładu dla Natury i Ludzi do 2030 r., by zacząć działać na rzecz odwrócenia trendu utraty różnorodności biologicznej i wprowadzić przyrodę na drogę odnowy dla utrzymania dobrostanu ludzi i Planety powstrzymanie nielegalnego, nieuregulowanego i wysokiego ryzyka handlu dzikimi zwierzętami orazich konsumpcji, a także egzekwowanie stosowania higienicznych i bezpiecznych praktyk podczas handlu, dystrybucji i przygotowania mięsa do spożycia na targach i w restauracjach
- zaprzestanie przekształcania gruntów, wylesiania i fragmentacji siedlisk w naturalnych ekosystemach, przy jednoczesnym zachowaniu zrównoważonego systemu produkcji żywności, dostosowanego do wzrostu populacji ludzi
- uwzględnienie nowej relacji między ludźmi a przyrodą w procesie odbudowie gospodarki po kryzysie

Zagrożenie dla środowiska

Działalność człowieka

Rezultat

Oddziaływanie

1 Nielegalny handel i konsumpcja dzikich zwierząt

- Konsumpcja dzikich zwierząt jako przysmaku lub alternatywnego źródła białka
- Niebezpieczne i niehigieniczne praktyki w handlu

- Zwiększona **ekspozycja** na patogeny zwierzęce przez częstszy kontakt dzikiej przyrody, ludzi i zwierząt gospodarskich

- **Zwiększone ryzyko pojawienia się chorób odzwierzęcych**

2 Niezrównoważony system produkcji żywności

- Przekształcenie użytkowania gruntów na potrzeby rolnictwa
- Fragmentacja siedlisk
- Intensyfikacja rolnictwa

- Zwiększona **podatność** na patogeny zwierzęce

- **Negatywne skutki dla środowiska, w tym zmiana klimatu i utrata różnorodności biologicznej**

KRYZYS W RELACJI LUDZKOŚCI Z NATURĄ MA SWOJĄ CENĘ.

WEZWANIE DO PODJĘCIA DZIAŁAŃ

Ten koszt jest szczególnie widoczny teraz, podczas pandemii COVID-19 – od utraty zdrowia i życia, przez globalny kryzys ekonomiczny i związaną z nim utratę miejsc pracy i środków do życia wielu osób.

Im dłużej trwa ten kryzys, tym większe stanowi zagrożenie dla światowego pokoju i naszego bezpieczeństwa. Jednocześnie to doświadczenie daje nam szansę na uzdrowienie naszej relacji z naturą i zmniejszenie ryzyka pandemii w przyszłości. Tak długo jak eksploatujemy dziką przyrodę, tak długo to ryzyko będzie rosło. W naszym coraz bardziej zglobalizowanym świecie, prawdopodobieństwo, że kolejna choroba stanie się pandemią z poważnymi konsekwencjami dla naszego zdrowia, gospodarki i ekosystemów, jest coraz większe. To szczególnie moment w budowaniu bezpieczniejszej przyszłości dla ludzi i środowiska.

Kluczowymi czynnikami wpływającymi na przenoszenie chorób odzwierzęcych są zmiany użytkowania gruntów, intensyfikacja rolnictwa i produkcji zwierzęcej, oraz nielegalny i nieuregulowany handel oraz konsumpcja gatunków dzikich zwierząt wysokiego ryzyka. **WWF wzywa rządy, firmy i osoby prywatne do natychmiastowych działań na rzecz stworzenia zdrowszego świata dla ludzi i naszej Planety. Chociaż nie wszystko możemy przewidzieć i zapobiec skutkom, możemy działać, aby uzdrowić naszą relację ze środowiskiem i zmniejszyć ryzyko przyszłych pandemii.**

WWF WZYWA RZĄDY PAŃSTW DO:

- Zatrzymania handlu dzikimi gatunkami wysokiego ryzyka oraz lepszego egzekwowania prawa w zakresie zwalczania nielegalnego handlu dziką przyrodą.
- Wprowadzenia i egzekwowania przepisów prawnych oraz działań politycznych dążących do wyeliminowania wylesiania i zmiany systemu produkcji żywności.
- Zobowiązania się i zapewnienia odpowiednich środków finansowych na realizację ambitnej polityki zgodnej ze Światowymi ramami różnorodności biologicznej na okres po 2020 r. (Post-2020 Global Biodiversity Framework).
- Zaangażowania w Nowy Ład dla Natury i Ludzi, mający na celu regenerację środowiska z korzyścią dla wszystkich ludzi w 3 obszarach działań:
 - ochrona i odtworzenie siedlisk przyrodniczych;
 - ochrona różnorodności biologicznej;
 - zmniejszenie o połowę negatywnego wpływu produkcji i konsumpcji na środowisko.
- Zastosowania podejścia Jedno Zdrowie (One Health), by łączyć zdrowie ludzi, zwierząt i środowiska, w ramach podejmowanych decyzji związanych z dziką przyrodą i zmianami użytkowania gruntów.
- Zaprojektowania pakietów odnowy gospodarki po pandemii, zapewniających inwestycje w zielone i zrównoważone, odporne na kolejne kryzysy modele biznesowe.

- Wspieranie społeczności wrażliwych na zmiany w środowisku i zapewni im bezpieczeństwa żywnościowego oraz funkcjonowania w zrównoważonym i stabilnym otoczeniu, z uwzględnieniem ich praw do zamieszkałych terenów oraz dostępu do wody.

WWF WZYWA WSZYSTKICH PRZEDSIĘBIORCÓW I SEKTORY PRZEMYSŁU DO:

- Wdrożenia i wzmocnienia wszystkich dobrowlnych środków ochrony środowiska w trakcie i po kryzysie.
- Prowadzenia rzetelnych działań w celu zmniejszenia śladu ekologicznego produkcji żywności, w tym promowanie zrównoważonej produkcji, zapewniając identyfikowalność dostawcy oraz miejsc pochodzenia towaru i zachęcanie konsumentów do podejmowania zrównoważonych wyborów związanych z dietą.
- Wspierania polityki i prawodawstwa, które zapewnią produkcję i konsumpcję towarów rolnych bez wylesiania i przekształcania naturalnych ekosystemów.
- Zastosowania podejścia Jedno Zdrowie (One Health) w ramach całej działalności i podejmowanych decyzji finansowych, w szczególności mogących mieć znaczenie dla globalnego zdrowia.
- Opracowania i wdrożenia innowacyjnych mechanizmów i rozwiązań finansowych, które mają pozytywny wpływ na środowisko i społeczeństwo.

WWF WZYWA ORGANIZACJE SPOŁECZNE DO:

- Wspierania wrażliwych społeczności bezpośrednio dotkniętych przez kryzys i jego skutki środowiskowe, zapewniając reprezentację ich interesów w odbudowie gospodarki.
- Współpracy z rządami i przemysłem we wdrażaniu zrównoważonego rozwoju, szczególnie ograniczenia nielegalnej eksploatacji i przekształcania dzikiej przyrody, związanych z systemem produkcji żywności.
- Zwiększenia odpowiedzialności za międzynarodowe instytucje, rządy i branże, które nie podejmują działań w wyniku kryzysu.

WWF WZYWA SPOŁECZEŃSTWO DO:

- Zaangażowania się w działania przedstawicieli rządu, by wspomóc realizację Nowego Ładu dla Natury i Ludzi oraz podejmowania działań na rzecz ochrony przyrody.
- Wezwania przemysłu do zmniejszenia jego negatywnego wpływu na społeczeństwo i środowisko.
- Zmiany diety i nawyków konsumpcyjnych oraz podejmowania świadomych wyborów opartych na idei zrównoważonego rozwoju.

Working to sustain the natural world for the benefit of people and wildlife.

together possible. panda.org

- © 2020
- 1986 Panda symbol WWF – World Wide Fund for Nature (Formerly World Wildlife Fund)
- “WWF” is a WWF Registered Trademark. WWF, Avenue du Mont-Bland, 1196 Gland, Switzerland. Tel. +41 22 364 9111. Fax. +41 22 364 0332.
- For contact details and further information, please visit our international website at www.panda.org